

Onko Jumala personallinen vai personaton?

Pekka Ervastian esitelmä 10.9.1922

Kun kysymme, onko Jumala personallinen vai personaton, ja kysymme tämän teosofialta, silloin tietysti vastaus, jonka me saamme tähän kysymykseen, käy teosofisen liikkeen yleiseen henkeen. Nyt me tiedämme, niinkuin viime sunnuntainakin oli puhetta, että teosofisen liikkeen henki on siinä, että ihmisen tulee etsiä totuutta, sentähden että totuus on ihmisen löydettävissä. Kun sentähden vakavasti kysymme teosofialta, onko Jumala personallinen vai personaton, niin teosofia vastaa ensin: sinun tulee etsiä totuutta tämän asian suhteen; sinun tulee etsiä, onko Jumala personallinen vai personaton; sinun tulee etsiä Jumalaa ja tiedä että voit Jumalan saavuttaa, että voit saavuttaa tiedon siitä, millainen Jumala on.

Niinkö? me sanomme. Voimmeko me ihmisinä siis saavuttaa tietoa Jumalasta? Mitä se silloin merkitsee, tuo sana "tieto"?

Ja teosofia vastaa tähän: sana "tieto", se merkitsee tässä tapauksessa kokemusta. Se merkitsee tässä tapauksessa tietoa, joka perustuu kokemukseen. Ei tietoa semmoisessa merkityksessä, jossa sitä sanaa usein maailmassa käytetään. Mehän puhumme yliopistollisista tiedoista ja tarkoitamme silloin sitä, että yliopistossa lukeva ja tutkiva nuorukainen saavuttaa tietoa kirjoista taikka sitten myöskin havaintoja tekemällä. Mutta on otettava huomioon aivan erikoisesti, että kun on kysymys tavallisesta maailmallisesta, sanokaamme yliopistollisesta tiedosta, niin nämä tiedot hyvin suureksi osaksi ovat juuri kirjatietoja, muistitietoja.

Nyt teosofia sanoo: semmoisesta tiedosta ei ole kysymys, kun puhumme totuuden tiedosta, kun puhumme tiedosta Jumalasta. Ei ole kysymys silloin muistitiedosta, vaan on kysymys kokemuksesta.

Mikä on nyt ero muistitiedon ja kokemukseen perustuvan tiedon välillä? On olemassa ero, meidän jokainen sen tiedämme. Ottakaamme joku yksinkertainen esimerkki. Sanokaamme, että luemme kirjoista ja näemme kuvia Lontoosta. Me näemme monenlaisia kuvia Lontoosta, lontoolaisista näköaloista, lontoolaisista rakennuksista, kirkoista, museoista ja lontoolaisesta katuelämästä. Me näemme monenlaisia hauskoja, vilkkaita kuvia ja silloin me saamme käsityksen Lontoosta. Jos vielä näemme, sanokaamme elokuvissa, kuvia Lontoosta, niin me saamme kokolailla selvän käsityksen Lontoosta ja lontoolaisesta elämästä. Jos vielä luemme Lontoosta kirjoja, joissa kerrotaan kaikenlaisista suuruussuhteista, kuinka suuri Lontoo on, kuinka paljon väkeä siinä on, kuinka suuret ja korkeat kirkot ja minkälaiset rakennukset siellä on, millä tavalla ihmiset elävät siellä, niin me voimme saada kokolailla hyvän kuvan Lontoosta.

Tätä me nimitämme silloin jonkinlaiseksi tiedoksi. Sillä jos otamme jonkun sellaisen ihmisen, joka ei ole lukenut mitään Lontoosta ja joka ei ole nähnyt mitään kuvia Lontoosta ja vertaamme häntä tähän toiseen ihmiseen, joka on näistä asioista lukenut ja nähnyt kuvia, niin me näemme aivan selvän eron: toinen tietää jotakin semmoista, jota toinen ei tiedä. Ja kuitenkin me myönnämme, että tämä tieto, joka on saatu kuvista ja kirjoista, ei ole kokemusta. Se ei ole kokemusta sanan varsinaisessa, inhimillisessä, fyysisessä merkityksessä. Sillä jos meidän tietomme Lontoosta perustuu kokemukseen, niin se merkitsee, että me olemme käyneet Lontoossa. Ja jokainen, joka on nähnyt kuvia tai lukenut Lontoosta ja sitten joutuu Lontooseen, hän huomaa heti, mikä suunnaton ero on tuon kirjatiedon ja kokemuksen välillä. Sillä kaikki nuo kuvista ja kirjoista saadut tiedot ovat jossakin määrin ilman elävää elämää. Ne ovat jossakin määrin liian objektiivisia, liian paljon ulkopuolella meitä. Jota vastoin, kun me joudumme Lontooseen, kun me olemme keskellä sen katuelämää, kun me todella hämmästyimme sitä, kuinka äärettömän vilkas liike on niillä

kaduilla, kuinka siellä kulkevat hevoset ja vaunut ja autot ja kaikenlaiset ajovälineet yhdessä rivissä, niin että meistä tuntuu aivan satumaiselta, että tuo voi olla mahdollista; kun me näemme, että käytävät ovat mustina ihmisistä, niin että siinä ei pääse pujahtamaan, niin silloin me todella ymmärrämme eron todellisen kokemuksen ja tuommoisen kirjatiedon välillä. Se kokemus on niin elävä, se tulee kuin meidän vereemme. Se on kokemusta, joka tulee ainoastaan silmän kautta, silmän avulla. Se ei ole kokemusta, jossa meidän oma mielikuvituksemme saa olla mukana vaikuttamassa, vaan se on kokemus, joka suoraan kaikkien aistien välityksellä tulee meidän sieluunne. Me näemme, me kuulemme, me tunnemme, me haistamme, me maistamme miltei – se on niin monipuolista kokemusta. Se on niin todellista että me heti tiedämme mielessämme, mikä on ero todellisen kokemuksen ja kokemukseen perustuvan tiedon ja tuommoisen kirjatiedon välillä.

Samanlainen ero on myöskin olemassa korkeammassa asioissa, korkeammassa kysymyksissä todellisen tiedon ja niin sanoaksemme muistitiedon välillä. Ja kun teosofia puhuu siitä, että meidän pitäisi saada tietoa Jumalasta, että siis meidän pitäisi kokea Jumalaa, tarkoittaa se että on olemassa suuri ero sen välillä, että meillä voi olla kuvia Jumalasta, ja sen välillä, että me saamme kokea Jumalaa. Sillä mehän tiedämme, että kaikista useimmat ihmiset, jotka ovat esimerkiksi uskonnollisia, jotka uskovat Jumalaan, niinkuin he sanovat, joilla on aivan selvä kuva elämästä ja maailmasta, joilla on aivan sanokaamme kristillisen uskon ja kristinopin mukainen maailmankäsitys, kaikilla heillä on ikäänkuin kuva Jumalasta, maailmasta ja totuudesta, mutta hyvin harvat voivat sanoa kokeneensa, että asiat niin ovat. He voivat olla aivan selvillä mielestään, aivan selvillä asioista, he ovat voineet lukea ja kuulla niistä, he ovat uskoneet lapsuudesta asti sillä tavalla, sillä heitä on opetettu sillä tavalla uskomaan. Heillä on niin selvät käsitykset kaikista asioista, mielessään niin selvät kuvat ja heidän henkensä on aivan tyydytetty. Ja kuitenkin

voivatko he kaikki sanoa ja vakuuttaa, että kokemuksesta tietävät, että asiat ovat niinkuin he uskovat? Ei. Meidän täytyy tunnustaa, että useimmat ihmiset eivät voi niin väittää. Useimpain ihmisten täytyy sanoa: me emme kylläkään itse ole kokeneet. Me uskomme niin, me ajattelemme niin. Emme ole sitä kokeneet. Kuinka voisikaan sellaista kokea? sanovat useimmat ihmiset. Kuinka semmoista voisi kokea? Kuinka Jumalaa voisi kokea? Mutta on kyllä toisia uskovaisia, jotka jäävät kyllä hieman miettimään ja sanovat: kyllä sitä jotakin voi kokea. Ja he sanovat jotakin kokeneensa. Mutta he eivät oikeastaan osaa selittää, mitä ovat kokeneet. He voivat sanoa: minä olen kokenut Jumalan armoa, minä olen kokenut sitä, että Jumala meitä armahtaa, että me saamme sovinnon Jumalan kanssa Kristuksessa. Monet ihmiset voivat tämän sanoa rehellisestikin. Monet eivät voi sanoa sitä rehellisesti, mutta monet voivat. Mutta sittenkin heidän koko käsityksensä on niin hämärä, että me emme saa ruveta liiaksi heiltä urkkimaan, me emme saa ahdistaa heitä liikaa. He eivät ole niin suuria filosofeja, että he osaisivat meille vastata. He pelästyvät: ei, ei saa ajatella niitä asioita! Ei saa liiaksi niitä ajatella!

Ny teosofia sanoo; jos te tahdotte astua sille tielle, joka vie teidät lopulta tietoon Jumalasta, kokemukseen Jumalasta, silloin teidän täytyy aloittaa aivan määrättyllä tavalla. On olemassa aivankuin kaksi osaa tällä tiellä, joka tietoon vie. Ja se ensimmäinen taival tällä tiellä on siinä, että te puhdistatte järkeänne, puhdistatte ajatustanne, mieltänne – ja lisätäkääpä vaikka, sydäntänne. On aivan välttämätöntä, että teistä ensin tulee filosofeja siinä merkityksessä, että te uskallatte ajatella. Teidän täytyy uskaltaa ajatella, teidän täytyy uskaltaa luottaa ajatukseenne ja järkeenne, teidän täytyy olla ihmisiä sanan tässä kauniissa merkityksessä, teidän täytyy olla totuuden etsijöitä. Te ette saa pelätä ajatusta, te ette saa pelätä epäuskoa, ei epäilystä, ei toivottomuutta. Te ette saa mitään pelätä. Teidän täytyy antautua sellaiseen etsintään, että te aivan uljaasti uskallatte ajatella mitä

tahansa. Teidän eteenne ensimmäiseksi tehtäväksi asetetaan: ajatelkaa tätä asiaa, ajatelkaa kysymystä Jumalasta, käyttäen järkeänne mahdollisimman voimakkaasti ja tarkasti, niin teoreettisesti kuin osaatte. Alkakaikkea epäillä. Teillä voi olla ehkä uskoa Jumalaan. Te voitte uskoa, että Jumala on semmoinen ja semmoinen, Jumala on luoja. Te olette saaneet oppia pienestä pitäen, että Jumala on luoja. Hän on luonut tämän maailman, hän on äärettömän hyvä olento, joka istuu taivaissa. Ja jos te olette olleet vähäisen ajattelevia ihmisiä, vähäisen filosofiaan taipuvaisia ihmisiä, niin te ette ole tietysti ajatelleet liian karkeasti tästä Jumalasta, joka on maailman luonut. Te olette ajatelleet hänestä ehkä hyvin henkevästi, välttäen liiallisia määritelmiä, liiallisia muodollisuuksia. Mutta kuitenkin te olette ajatelleet hänestä, että hän on aivan niinkuin teidän jumaluusoppineennekin väittävät luoja ja kaikkivaltias, kaikkiviisas ja kaikkihyvä.

Nyt silloin teidän täytyy aivan rohkeasti katsoa totuutta silmiin. Teidän täytyy rohkeasti sanoa itsellenne: jos Jumala on kaiken luonut, jos Jumala on kaikkiviisas ja kaikkihyvä olento, niin minkätähden hän on luonut kärsimyksen ja pahan? Te huomaatte, että siihen ei hän saa silloin sekoittaa mitään epäfilosofisia huomautuksia jostakin paholaisesta tai perkeleestä tai mistään langenneesta enkelistä ja semmoisista. Jos Jumala on kaiken takana, jos Jumala kaiken luonut ja jos ei ole olemassa muuta kuin tämä yksi kaikkivaltias, kaikkiviisas ja kaikkihyvä Jumala, niin hän tietysti on myöskin kärsimyksen ja pahan takana. Silloin te kysytte, miksikä hän on luonut kärsimyksen ja pahan? Ja kun teille sitten vielä selitetään, sanotaan tai väitetään, että ihmiset, jotka Jumala on luonut, voivat joutua Jumalan vainon alaisiksi, niin että Jumala heitä vihaa ja vainoo heidän syntiensä ja pahuutensa tähden ei ainoastaan tässä näkyväisessä elämässä vaan myös iankaikkisesti kuoleman jälkeen, niin teidän täytyy heti myöntää, että semmoinen Jumala ei silloin saata olla kaikkihyvä. Se on mahdotonta, että kaikkivaltias luoja silloin olisi kaikkihyvä. Ja silloin te työnnätte olemassaolosta pois koko tuon

hyvyyden probleemin. Silloin tulee eteen ainoastaan pahuuden ongelma. Jumala on siis oikeastaan ainoastaan paha. Sillä koska hän on kaikkivaltias ja voi suvaita, että yksikään olento kärsisi iankaikkisesti, täytyy hänen olla paha.

Tämä ainoastaan karkeaksi esimerkiksi, millä tavalla meidän täytyy ihan rohkeasti ja pelkäämättä menetellä. Meidän täytyy ajatella niin tarkasti kuin voimme näitä elämän syvimpiä kysymyksiä. Samalla meidän täytyy ottaa selvää siitä, mitä ajattelijat sanovat Jumalasta, millä tavalla ihmiskunnan suurimmat ajattelijat ja etevimmät miehet ovat ajatelleet Jumalasta, mitä he ovat hänestä selittäneet ja opettaneet. Siitä meidän täytyy ottaa selvä. Meidän täytyy kaikkeen tutustua ja aivankuin valita kaikesta semmoista, mikä voi meitä tyydyttää edes hetkeksi, kunnes taas löydämme siinä jotakin vikaa ja se työntää sen syrjään etsiäksemme uutta. Sehän saattaa olla, että me hyvin pian tulemme siihen, että Jumala ei saata olla persoonallinen, Jumalan täytyy olla jotakin aivan persoonatonta, jokin persoonaton elämän voima tai elämän henki. Voi myöskin olla, että me tulemme siihen, johon ns. ateistit tulevat, nimittäin että Jumalaa ei ole ollenkaan. Me emme saa semmoistakaan ajatusta pois heittää, vaan meidän täytyy ajatella tuokin ajatus viimeiseen mahdolliseen loppuun asti. Meidän täytyy etsiä mahdollista tyydytystä siitäkin ajatuksesta: ei ole olemassa mitään Jumalaa.

Te voitte havaita sen, jos tällä tavalla etsitte Jumalaa, jos tällä tavalla ajattelette ja mietitte elämän korkeimpia kysymyksiä, että kun te tulette siihen kohtaan, että mielestänne kaikki määritykset ja määrittelyt Jumalasta ovat ontuvia, eivät tyydytä teitä, niin te sanotte itsellenne: Jumalaa ei ole. Ja silloin te, niinkuin sanottu, voitte havaita, että teidät täyttää äkkiä kuin riemu, jonkinlainen vapauden riemu, vapautuksen huokaus nousee teidän rinnastanne: oh! Minä olen siis päässyt painajaisesta. Turhaa on uskoa Jumalaan, turhaa on vaivata päätään semmoisilla kysymyksillä. Minä en voi päästä siitä ikinä selville. Todella, todella, ei ole mitään Jumala olemassa. Silloin elämä tuntuu vapaalta. Ensin

teistä tuntuu ihan, että te olette nyt aivan itsevaltiaita elämässä, teidän olette kuin kuninkaita. Ei ole tuossa ketään tuomaria istumassa, joka teidän askeleitanne tarkastaisi, joka mittaisi teidän tekojanne. Ei ole mitään semmoista tuomaria olemassa. Te saatte kulkea vapaasti elämän tiellä. Te saatte ajatella, päättää kaikista asioista niinkuin haluatte ja itse vastata kaikesta itsenne edessä. Ja te sanotte: kaikki on harhaa ja kaikki on turhaa lorua. Kun ihminen kuolee, niin hän kuolee, silloin hän on vapaa. Mitä siitä, millä tavalla hän siis on elänyt, pääasiahan on, että hän on saanut elää niinkuin häntä on haluttanut! Suuri vapauden tunne täyttää teidät. Teistä tuntuu, että tämä on kaikki ihanaa.

Mutta huomatkaa. Jonkun ajan perästä voi tulla jokin kärsimys, jokin suru ja silloin teistä ei tunnukaan taas niin ihanalta. Silloin teistä taas tuntuu, että olemassaolo on sittenkin arvoitus. Minkätähden sitä on olemassa? Parempihan olisi, ettei olisi olemassa, sillä enhän minä tahdo, että olisi kärsimystä, enhän minä tahdo, että täällä olisi vain kurjuutta ja vain julmuutta maailmassa. Minä tahtoisin, että oltaisiin onnellisia, oltaisiin vapaita ja iloisia. Mutta minkätähden elämä tulee sitten ja ottaa meidät kouriinsa ja puristaa meitä raudankovilla kourilla? Minkätähden elämä tulee tuolla tavalla? Minkätähden elämä on sellainen? Ei elämä saisi olla semmoinen. Me emme selvästi näe syytä, minkätähden jokin kärsimys meitä kohtaa, minkätähden jokin suuri tappio meitä kohtaa, minkätähden me emme menesty. Mehän emme oikeastaan sitä saata käsittää. Silloin meistä tuntuu taas, että mikä se on se olemassaolo. Jumalaa ei ole! jos kaikki olisi hauskaa ja hyvin, silloin minä tyytyisin olemassaoloon. Mutta kun se on piinaa ja tuskaa, niin mikä se on, tämä olemassaolo?

Taas on kysymys teidän edessänne. Ja kun ihminen on tullut ajatelleessaan, punnitessaan, pohtiessaan, mietiskellessään, etsiessään koko sielullaan, siihen kohtaan, että tunnustaa: mutta minä en totisesti tiedä mitään, mitä uskoa. Sillä uskon minä niin tai näin, aina siinä on jotakin hullua. Minä oli ensin koettanut

uskoa Jumalaan jos millä tavalla, sitten olin koettanut olla uskomatta Jumalaan. Kuitenkaan ei ollut hyvin. Kuitenkin tuli arvoitus eteen. Kuitenkin nousi elämä sfinksinä minun eteeni ja sanoi: sinun täytyy ratkaista elämä tai minä nielen sinut. Me olemme pääsemättömissä elämästä. Elämä on todella niinkuin sfinksi, joka sanoo: sinun on pakko nyt ratkaista minun arvoitukseni.

Silloin me voimme sanoa, että me olemme puhdistaneet ajatuksemme ja mielemme. Tämä on Jumal-kokemuksen ensimmäinen jakso, se on Jumalakokemuksen ensimmäinen taival. Meidän täytyy ensin puhdistua tällä tavalla ajatuksissamme, järjessämme, sydämessämme, sisässämme, että näemme, että seisomme alastomina, tietämättöminä, kykenemättöminä elämän edessä. Se on ensimmäinen taival, ensimmäinen kokemus, mikä meillä pitää olla Jumalan salaisuudesta. Muistakaamme: Me emme voi päästä mihinkään todelliseen tietoon, ennenkuin me olemme tällä tavalla puhdistaneet aivomme ja sydämemme. Meidän on tällä tavalla aivan lakaistava sisäinen talomme. Voimmehan me muistaa, mitä eräs apostoli sanoi: Te olette pyhän hengen temppeli, te olette kuin Jumalan temppeli. Me itse olemme kuin temppeleitä. Se on tämä salaisuus, joka meidän ensin tulee ratkaista. Ensimmäinen tulee meidän ymmärtää tämä salaisuus, että me olemme itse Jumalan temppeli. Siis pois kaikki Jumalan kuvat! Pois sydämeistämme kaikki epäjumalan kuvat, kaikki semmoiset mielikuvat, kaikki semmoiset mielteet ja käsitteet, mitkä meillä on Jumalasta! Ne pois. Meidän täytyy puhdistaa itseämme, jotta me olisimme sitä, mitä me olemme: pyhän hengen temppeleitä emmekä mitä taloja ja kartanoita tahansa. Meidän on se koettava sillä tavalla, että olemme sanoneet itsellemme: me tahtoisimme tietoa Jumalasta, me tahtoisimme tuntea Jumalan, me tahtoisimme tietää, kuka Jumala on, me emme tahdo mitään epäjumalan kuvia, emme mitään muistitietoa ja kirjatietoa tai oman mielikuvituksemme luomia kuvia Jumalasta, sillä me olemme, kuten sanottu

kulkeneet ensimmäisen taipaleen. Silloin meille tulee se ensimmäinen kokemus, josta minä jo viime kerralla viittasin, se kokemusperäinen tieto, että me olemme kaikki ihmisiä, tietämättömiä ihmisiä. Ei merkitse mitään, että me luulemme jotakin itsestämme, että me sanomme itsestämme, että me olemme niin ja niin paljon lukeneet, ei merkitse mitään, että me uskomme ja ajattelemme, että me tiedämme jotakin Jumalasta. Se ei merkitse mitään. Meidän on tultava siihen, että me tiedämme, että me emme tiedä mitään, että tiedämme ainoastaan olevamme ihmisiä, sydämiä, jotka vapisevat, jotka rakastavat, vapisevat ja tahtoisivat tietää Jumalasta, tahtoisivat tuntea Jumalan, tahtoisivat kokea Jumalan.

Silloin me näemme tuon ensimmäisen ratkaisun, tuon ihmeellisen totuuden, että olemme kaikki veljiä, ei missään ulkonaisessa merkityksessä, sillä jos me alamme ulkonaisesti sitä käsitystä määritellä, silloinhan me voimme saada niin hirmuisen paljon erilaisia asteita, jonka mukaan me olemme enemmän tai vähemmän veljiä keskenämme. Mutta me olemme veljiä siinä pohjamerkityksessä, että me olemme henkisesti veljiä, me olemme henkisesti aivankuin yhtä siinä tietämättömyydessä, että me emme tunne Jumalaa. Siinä meidän ihmiskuntamme, niinkuin madame Blavatsky sanoi, on todella suuri orpo. Me olemme heitetyt yksin. Me vaellamme yksin täällä maailmassa. Ihmiskunta on suuri orpo, joka ei tunne Jumalaa, joka ei tiedä, mitä elämä on, joka elää sukupolvia sukupolvien perästä, vuosituhansia vuosituhansien perästä, elää luoden historiaa täällä maapallolla, mutta ei tiedä, miksikä se elää, ei tiedä, kuka on se Jumala, joka on ihmiskunnan elämän alku.

Tämä on ensimmäinen suuri totuus. Meidän täytyy se kokea veressämme. Meidän täytyy se kokea sielussamme ja hengessämme. Ei ole kylliksi, että minä luen tästä kirjasta tai että minä kuulen jonkun tästä puhuvan. Meidän täytyy saada se kokea ja se kokemus tulee meille vasta sitten, kun olemme ajatelleet niin paljon kuin olemme voineet, niin että aivomme ovat särkeneet ja

olemme osanneet kaiken heittää semmoisena syrjään, joka ei meitä tyydytä. Sentähden kukaties kaikki ihmiset eivät siihen pysty. Monet ihmiset, jotka eivät saa apua esimerkiksi teosofisesta kirjallisuudesta, eivät siihen pysty, vaan joutuvat kysymään: mutta kuka on Jumala? Ja silloin he tulevat hulluiksi. Kuinka moni on sellainen ihminen, joka istuu meidän sairaaloissamme, meidän mielisairaloissamme juuri sentähden, että he eivät ole saaneet vastausta kysymyksiinsä; juuri sentähden, että he ovat kaikista jaloimpia ihmisiä, henkevämpiä ihmisiä, sellaisia, jotka ovat kysyneet. Heillä ei ole ollut apua. Sillä sehän on niin totta, mitä Jeesus sanoo evankeliumissa: Ne, jotka ovat kutsutut olemaan kansan johtajia, ne, jotka ovat fariseuksia ja kirjanoppineita, ne istuvat Mooseksen tuolilla, mutta sensijaan, että he avaisivat portit tiedon valtakuntaan, niille, jotka etsivät, he istuvat tuolilla siellä portin edessä sulkemassa tietä niiltä, jotka etsivät. Heillä ei ole mitään annettavaa, he eivät osaa millään tavalla opastaa, he eivät osaa auttaa niitä ihmisiä, jotka tulevat heidän luokseen ja kysyvät: kuka on Jumala, jollei heillä yksilöinä ole kokemusta. Virkansa puolesta ne, jotka istuvat niin sanoaksemme Jumalan edustamassa maailmassa, eivät voi auttaa. Ja sentähden monet ihmiset kadottavat järkensä miettiessään näitä asioista. Kuinka suureksi avuksi on ihmiselle esimerkiksi teosofinen kirjallisuus, teosofinen liike. Se auttaa heitä ajattelussaan, se näyttää heille niin paljon näköaloja, jotka voivat tyydyttää heitä, niin etteivät he liian äkkiä syöksy sfinksin eteen että heidän järkensä, heidän ymmärryksensä ja heidän ajatuksensa saa ikäänkuin ruokaa, ravintoa, niin että se voi kauan aikaa levähtää näissä suurissa ja ihmeellisissä näköaloissa. Sitten kyllä tulee elämä heidän eteensä sfinksinä, sitten kyllä tulee todellisuus heidän eteensä kokemuksena ja kysyy heiltä: Sano, kuka on Jumala? Mikä on olemassaolo? Silloin on siihen vastattava.

Mutta sen kysymyksen ei tarvitse tulla liian varhain. Kun tuo kysymys on sitten todellisena sfinksin kysymyksenä tullut

meidän eteemme ja me osaamme siihen vastata: Niin, tässä minä seison, olen alasti, olen tietämätön elämän edessä, silloin kuten sanottu, me näemme – mutta me olemme kaikki veljiä. Koko ihmiskunta on juuri tällä tavalla yhtä. Me olemme kaikki samassa asemassa – me seisomme Jumalan, elämän edessä.

Ja me otamme vastaan tämän ensimmäisen suuren ratkaisun ja annamme sydämemme aivankuin syntyä uudestaan. Sillä silloin sydän syntyy uudestaan, sydän alkaa tulla uudeksi. Nyt me olemme kuin suuri perhe. Nyt me olemme suuri veljeskunta. Emme ole enää oppineita ja oppimattomia, emme ole köyhiä ja rikkaita, emme ole ylhäisiä ja alhaisia, emme ole suomalaisia ja ruotsalaisia, emme englantilaisia ja venäläisiä, emme sosialisteja emmekä muita puolueihmisiä – emme ole sitä emmekä tätä. Me olemme vain ihmisiä. Kaikenlaiset tuollaiset asiat, jotka erottavat meitä toisistaan, häipyvät mitättömiin. Ne etääntyvät näkyvistä. Emme välitä semmoisista asioista. Jos joku ylvästelee meidän edessämme tiedoillaan tai korkealla asemallaan tai rikkaudellaan tai ulkomaalaisuudellaan tai millä tahansa, mitä se meihin vaikuttaa? Sillä nuohan eivät ole mitään todellisia asioita. Hän, joka seisoo siellä niin komeasti puettuna, joka on niin äärettömän rikas, joka on niin äärettömän oppinut, hän on kuitenkin aivan tietämätön ihminen, joka seisoo elämän edessä alastomana ja yhtä tietämättömänä kuin mekin. Tai jos joku tulee meidän eteemme ja on niin nöyrä, on niin pieni, on niin köyhä, ei uskalla katsella ylös, pelkää, että loukkaako hän meitä jollakin tavalla, niin me rohkaisemme häntä. Me tiedämme sisässämme, että hän on samanlainen ihminen kuin me, hän on yhtä jumalallinen ihminen kuin me, hänessä on henki niinkuin meissä ja kaikissa. Ei meidän tarvitse sanoa hänelle mitään, mutta hän saa tuntea meidän läsnäolossamme, että hänkin on ihminen, hän ei tarvitse pelätä.

Meidän sydämessämme kasvaa tuo asia, jota sanotaan veljeysrakkaudeksi. Meidän sydämemme muuttuu ja syntyy uudestaan. Ei meistä silti tule mitään profeettoja, ei meistä äkkiä tule mitään maailmankuuluja ihmisiä, emme me tule niinkuin

joiksikin olennoiksi, jotka heitettäisiin lasitorniin kaikkien katseltavaksi: ihailkaa, ihailkaa – tässä on jumalallinen olento! Ei mitään niin – se on meidän sisässämme. Tiedätekö? Kun sydän muuttuu ja ihmisessä herää veljesrakkaus, niin hänen luonnollinen vaistonsa peittää sitä. Sillä hän ihan alkaa kauhistua, ettei vaan kukaan näkisi sitä, että hän nyt on ihanan merkillinen olento – hänhän kärsii ja iloitsee ihan toisella tavalla kuin ennen. Jos toinen vähääkään kärsii, niin hänhän kärsii niin, että hän ei osaa sitä sanoa. Jos toinen iloitsee, niin hän iloitsee siitä mukana. Jos hän jotakin näistä näkee, niin hän sulaa itkuun; jos hän jotakin hyvää näkee, niin hän tahtoo palvoa.

Ei semmoista hän peittää. Päinvastoin hän tahtoisi esiintyä mahtavana synnintekijänä tai huonona olentona, oikein semmoisena, että ihmiset mieluummin saavat halveksia häntä ja välttää häntä. Sillä se on ihan kauheata hänestä ensin, että hänessä on tuommoista jotakin aivan jumalallisen uutta, että hän on semmoinen niin merkillinen olento, ettei hän enää olekaan joku Paavo tai joku Liisa, että hänessä vähitellen alkaa elää koko ihmiskunta, että kaikki nuo ihmiset, vieraat olennot, jotka ovat hänen ympärillään, joita hän tapaa elämän tien varrella, että nuo kaikki ihmiset alkavat elää hänen sisässään. Hän aivan kuin häpeää sitä. Hän pelästyy sitä, hän kauhistuu sitä. Ei hän tahdo sitä kellekään näyttää. Hän peittää itseään.

Se on ensimmäinen luonnollinen vaisto. Päinvastoin, kuin että hän asettaisi itsensä jonkinlaiseksi pyhimykseksi, saatikka pilaripyhimykseksi, kaikkien ihailtavaksi ja nähtäväksi, kaikkien palvottavaksi ja jumaloitavaksi, hän päinvastoin pakenee kuin luolaan, ikäänkuin eläinten luolaan ja sanoo: nähkää, tässä on papukaijoja ja tiikereitä ja leijonia ja lehmiä. Sillä tavalla sanoo hänen ensimmäinen luonnonvaistonsa.

Mutta se elämä hänessä kasvaa. Ja sitten tapahtuu jotakin merkillistä. Aivankuin itsestään Jumala alkaa tulla hänen luoksensa. Aivankuin itsestään, hänen pyytämättään, hän alkaa kokea Jumalaa.

Ja mitä hän silloin saa kokea? Mitä hän esimerkiksi ensi alussa saa silloin kokea?

Hän saa kokea, että Jumala on olemassa. Ei Jumala, josta hän on lukenut, ei Jumala, josta hän on tehnyt itselleen kuvia, ei Jumala missään semmoisessa merkityksessä, jota hän voisi määritellä, mutta jokin todellisuus, joka tulee hänen luokseen hänen omassa hengessään, hänen omassa sisässään, hänen omassa tajunnassaan. Se on aivan kuin hänen sisällään olisi taivasten valtakunta ja siellä olisi Jumala.

Ja mikä on se Jumala? Se on Jumala, josta hän tietää, että se rakastaa häntä. Ei hän tiedä, minkälainen se Jumala on. Ei hän tiedä, onko se pitkä vai lyhyt. Ei hän tiedä, onko se personallinen vaiko personaton. Ei hän osaa millään tavalla sitä määritellä, mutta hän tietää sen, että Jumala on ja että Jumala rakastaa häntä. Ja kun hän katsoo, niin hän huomaa, että Jumala rakastaa kaikkia, että se on niin totta, mitä esimerkiksi Jeesus sanoo, että ”Jumala antaa aurinkonsa nousta niin hyville kuin pahoille”. Jumala rakastaa. Ja Jumalalle ei ole mitään eroa ihmisten välillä. Me sanomme: Minä olen hyvä; oi, kuinka minä olen paha; tai: minä olen kaikista suurin syntinen ja kaikista pahin ja te olette kaikki hyviä. Jumala ei tiedä siitä mitään – Jumala rakastaa. Tämän se ihminen tietää, hän tietää, että Jumala on ja että Jumala rakastaa. Ei hän osaa sitä selittää. Jumala rakastaa jok’ikistä ihmistä. Sanokaamme, hän keksii sen sillä tavalla, että hän rakastaa ihmisenä toista ihmistä. Hän on sanokaamme vaimo, jolla on rakas mies ja miehellä on semmoinen toimi, joka usein pidättää hänet poissa kotoa, joka on hyvin vaaranalainenkin. Mies voi joutua monenlaisten vaarojen alaiseksi, olkoon hän vaikka merimies tai olkoon hän joku lentäjä tai mikä tahansa, joku semmoinen ammattimies, jonka ammatti on hengenvaarallinen. Ja tämä vaimo, joka rakastaa miestään, on luonnostaan tuskassa silloin, kun hänen miehensä on muualla. Ennenkuin hän tiesi mitään Jumalasta, oli hänen tuskansa äärettömän suuri. Se oli toivoton. Ja vaikka mies olisi vakuuttanut hänelle: älä ole levoton,

ei minulle mitään tapahdu, niin se olisi vain hetkeksi häntä lohduttanut. Sillä onhan ihmisen mielikuviutus semmoinen, että kun hän rakastaa ja toinen on, hän tietää, vaarassa, niin ihminen ei osaa hillitä mielikuvitustaan, vaan hän tutkiskelee, hän elää suuressa tuskassa ja levottomuudessa. Mutta kun hän oli käynyt läpi tuon ensimmäisen kokemuksen, että ihmiskunta oli tullut hänelle veljuskunnaksi, niin hän nyt on voinut kokea, että jumala rakastaa häntä. Mutta nyt hän äkkiä saa kokea, että Jumala rakastaa kaikkia. Sillä kun hän nyt on tuskassa miehensä puolesta, niin äkkiä sanoo ääni hänen sisässään: mitä sinä tuskittelit? Sinähän et voi mitään. Sinun valtasi on aivan pieni ja rajoitettu, mitä sinä voit? Mutta luuletko siinä, että hän, tuo sinun miehesi, on ainoastaan sinun rakkautesi turvissa? Luuletko sinä, ettei hänellä ole mitään muuta turvaa kuin sinun rakkautesi? Silloin hän näkee, että Jumala, joka rakastaa häntä, se sama Jumala rakastaa myöskin hänen miestään aivan yhtä paljon, niin että hänen miehensä siis ei ole missään hädässä, ei iankaikkisesti missään hädässä, sillä sen hän on kokenut itsensä suhteen. Hän ei ole hädässä, sillä Jumala häntä rakastaa. Ja nyt hän saa nähdä ja kokea, että eivät ne hänen rakkaansakaan ole missään hädässä iankaikkisesti, sillä Jumala heitä rakastaa yhtä paljon.

Tämä on hyvin salaperäistä, sillä hän tietää, että Jumala ei ole mikään semmoinen ulkonainen olento, joka nostaa ihmisen pois jostakin vaarasta tai joka silittää tietä hänen edessään tai puhalttaa pois kaikki pahat tuulet hänen tieltään. Ei ollenkaan. Jumala on ainoastaan se, joka rakastaa. Elämässä on paljon salaisuuksia, mutta Isän Jumalan salaisuus on se, että Jumala rakastaa ja että Jumala on siellä sisällä, jossakin meidän takanamme, ihmiskunnan takana, ihmiskunnan sisällä, josta ne voimme päästä kokemukseen. Se on Jumala.

Ja hän näkee myöskin hyvin pian, että samalla kun Jumala rakastaa, samalla kun Jumala on tämä rakkaus meidän sisällämme, meidän takanamme, samalla on Jumala myöskin sellainen, joka tahtoo, että me olisimme onnelliset. Ajaatelkaamme

nyt! Mikä on itseasiassa ihmisille kaikista vaikein kysymys elämässä? Se on tuo kysymys: miksikä emme ole onnellisia, miksikä me kärsimme, miksikä meillä on tuskia ja vaivoja? Se tulee käytännöllisellä tavalla ratkaistuksi, kun ihminen saa tuntea Jumalan sillä tavalla, että hän tietää, että Jumala tahtoo, että me olisimme onnelliset. Jumala on meidän onnemme. Jumala ei tahdo kärsimyksiä, Jumala ei tahdo tuskia. Jumala ei tahdo mitään pahaa. Jumala tahtoo, että me olisimme onnelliset. Olemassaolon arvoitus on ratkaistu. Sillä kuka meistä sanoisi: Minä en tahdo olla olemassa. Jos meidän olemassaolomme on paljastaan harvinaista onnea, silloin me tyydymme olemassaoloon. Olemassaolo on meille vaikea ainoastaan sen tähden, että me emme ole onnellisia. Silloin se meistä tuntuu hyödyttömältä, mitättömältä, liian salaperäiseltä – mitä varten me olemme olemassa? Mutta jos me olemme onnellisia, jos elämä on harmoniaa, sopusointua, kauneutta ja ihanuutta, silloinhan olemassaololla on itsellään tarkoitus, silloin me tyydymme siihen, että olemme olemassa.

Nyt kun ihminen pääsee tietoon Jumalasta, kun ihminen saa kokea Jumalaa, nähdä, kuka Jumala on, niin hän kokee ja näkee, että Jumala on tuo tahto, että me olisimme onnelliset. Se on suuri arvoitus, joka tulee käytännöllisellä tavalla ratkaistuksi: onnen probleemi. Ratkaistuksi sillä tavalla, että me tiedämme: olemassaolon tarkoitus on, että me olisimme onnelliset. Ja sitten me vain kysymme: minkätähden emme ole onnelliset? Millä tavalla me voisimme olla onnelliset? Se on uusi kysymys, mutta me olemme saaneet kokea, että Jumala tahtoo, että me olisimme onnelliset.

* * *